

ПАЛАЖЭННЕ
аб правядзенні мерапрыемстваў абласнога этапу рэспубліканскай акцыі
«Я гэты край Радзімаю заву»

1. Агульныя палажэнні

У адпаведнасці з Планам работы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь на 2024 год, планам работы галоўнага ўпраўлення адукацыі Гродзенскага выканаўчага камітэта, планам дзяржаўнай установы адукацыі “Гродзенскі абласны цэнтр турызму і краязнаўства”, Планам мерапрыемстваў па рэалізацыі Програмы бесперапыннага выхавання дзяцей і моладзі на 2021-2025 гг. з мэтай удасканалення дзейнасці ўстаноў адукацыі па патрыятычным выхаванні дзяцей і навучэнскай моладзі праз актыўнае ўключэнне іх ва ўсебаковае вывучэнне гісторыка-культурнай і прыроднай спадчыны малой радзімы ў 2024 годзе ў рамках рэспубліканскай акцыі «Я гэты край Радзімаю заву» (далей – Акцыя) праводзяцца:

абласны этап рэспубліканскага конкурсу «Праз мінулае ў сучаснасць»;

абласны этап рэспубліканскага конкурсу «Па старонках Дзённіка вандроўніка».

1.2. Арганізатарам правядзення абласнога этапа рэспубліканскай акцыі з'яўляецца галоўнае упраўленне адукацыі Гродзенскага аблвыканкама. Метадычнае забеспячэнне конкурсаў абласнога этапу Акцыі ажыццяўляе дзяржаўная ўстанова адукацыі «Гродзенскі абласны цэнтр турызму і краязнаўства» (далей – Цэнтр).

1.3. Мерапрыемствы Акцыі праводзяцца паэтапна з вызначэннем пераможцаў і прызёраў:

першы этап (адборачны) – ва ўстановах адукацыі;

другі этап (адборачны) – раённы;

трэці этап (адборачны) – абласны. На дадзеным этапе могуць прымаць удзел установы адукацыі абласнога падпарадкавання.

1.4. Для правядзення мерапрыемстваў Акцыі на кожным этапе ствараюцца арганізацыйныя камітэты (далей – аргкамітэты).

Аргкамітэт кожнага этапу:

забяспечвае арганізацыйнае і метадычнае суправаджэнне мерапрыемстваў Акцыі;

даводзіць інфармацыю аб мерапрыемствах Акцыі да ведама ўстаноў адукацыі;

вызначае месца і канкрэтныя даты правядзення адпаведнага этапу мерапрыемстваў Акцыі, якія прадугледжваюць вызначэнне пераможцаў і прызёраў;

ажыццяўляе персанальны падбор складу журы мерапрыемстваў Акцыі і зацвярджае яго ва ўстаноўленым парадку;

аналізуе і абагульняе вынікі мерапрыемстваў Акцыі;
асвяляе ход падрыхтоўкі, правядзення і вынікі мерапрыемстваў Акцыі ў сродках масавай інфармацыі.

У склад аргкамітэтаў могуць уваходзіць прадстаўнікі зацікаўленых дзяржаўных органаў і арганізацый, грамадскіх аб'яднанняў, устаноў аднакацыі, сродкаў масавай інфармацыі, прадстаўнікі органаў самакіравання ўстаноў аднакацыі і інш.

1.5. Для падвядзення вынікаў мерапрыемстваў Акцыі на кожным этапе аргкамітэтам ствараецца журы, якое:

праводзіць ацэнку работ (у завочнай і вочнай (пры неабходнасці) формах);

вызначае пераможцаў і прызёраў адпаведных этапаў мерапрыемстваў Акцыі;

прадстаўляе выніковыя пратаколы мерапрыемстваў Акцыі ў адпаведныя аргкамітэты.

1.6. Удзельнікі мерапрыемстваў Акцыі – асобныя навучэнцы, калектывы навучэнцаў устаноў агульнай сярэдняй аднакацыі, професійна-тэхнічнай аднакацыі, сярэдняй спецыяльнай аднакацыі, устаноў дадатковай аднакацыі дзяцей і моладзі.

2. Асаблівасці правядзення абласных мерапрыемстваў Акцыі

2.1. Абласны этап рэспубліканскага конкурсу «Праз мінулае ў сучаснасць»

2.1.1 Абласны этап рэспубліканскага конкурсу «Праз мінулае ў сучаснасць» праводзіцца з лютага па верасень 2024 года.

2.1.2. Асноўныя мэта і задачы конкурсу

Конкурс праводзіцца з мэтай фарміравання ў навучэнцаў грамадзянска-патрыятычных пачуццяў, духоўнага ўзбагачэння праз пераемную сувязь пакаленняў, усведамлення навучэнцамі маральнай каштоўнасці асабістага дачынення да мінулага, сучаснасці і будучыні свайго краю.

Асноўнымі задачамі конкурсу з'яўляюцца:

далучэнне моладзі да дзейнасці, накіраванай на даследаванне і папаўненне летапісу ўстановы аднакацыі;

пашырэнне гісторыка-летапіснага кругагляду навучэнцаў;

адраджэнне і перайманне традыцый установы аднакацыі;

умацаванне сувязяў паміж рознымі пакаленнямі навучэнцаў установы аднакацыі;

матывацыйная навучэнцаў да актыўнай стваральнай дзейнасці і адказнасці за свае ўчынкі;

выяўленне і заахвочванне лепшых юных даследчыкаў – актыўных удзельнікаў конкурсу.

2.1.3. Парадак правядзення конкурсу

Удзельнікамі конкурсу з'яўляюцца творчыя калектывы навучэнцаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі, сярэдняй спецыяльнай адукацыі ва ўзроставай катэгорыі 13-18 гадоў.

2.1.4. Конкурс праводзіцца па намінацыях:

«Летапіс устаноў агульнай сярэдняй адукацыі»,

«Летапіс устаноў сярэдняй спецыяльнай адукацыі».

2.1.5. Удзельнікі конкурсу даследуюць гісторыю станаўлення і развіцця адукацыі на дадзенай тэрыторыі ў розныя гістарычныя перыяды; здабываюць, аналізуюць, сістэматызуюць і абагульняюць інфармацыю, атрыманую з розных інфармацыйных крыніц аб дадзенай установе адукацыі, яе настаўніках і адметных выпускніках; праводзяць культурна-асветніцкую работу па захаванні традыцый установы адукацыі і папулярызацыі дзейнасці яе настаўнікаў і выпускнікоў.

Пры стварэнні летапісу ўдзельнікі конкурсу прытрымліваюцца храналагічнага прынцыпу, асаблівую ўвагу надаюць зменам, якія адбываліся ва ўстанове адукацыі з цягам часу.

2.1.6. На конкурс прадстаўляеца летапіс установы адукацыі, які складаецца з наступных частак:

даследчага матэрыялу (не болей 3-х старонак) па гісторыі станаўлення і развіцця адукацыі на дадзенай тэрыторыі (ад першай згадкі да сённяшняга дня), з указаннем выкарыстаных гістарычных крыніц;

летапіснага матэрыялу, дзе прадстаўлены ў храналагічнай паслядоўнасці: найбольш адметныя старонкі гісторыі ўстановы адукацыі з прадстаўленнем пацвярджаючых фотаматэрыялаў, а таксама выявы (фотаздымак, малюнак, макет, план і г.д.) установы адукацыі ў розныя гады яе існавання; творчая дзейнасць і працоўны шлях славутых настаўнікаў і выпускнікоў, педагогаў-ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны (дапаўнення фотаздымкамі, фотадокументамі і г.д.); традыцыі, значныя дасягненні ўстановы адукацыі;

апісанне прадмета (-аў) (з фотавывай), які прадстаўляе каштоўнасць для дадзенай установы адукацыі і адлюстроўвае важныя вехі гістарычнага развіцця ўстановы (можа знаходзіцца ў музеі, музейнай экспазіцыі, ці захоўвацца асобна);

матэрыял, які пацвярджае правядзенне культурна-асветніцкіх мерапрыемстваў па папулярызацыі і захаванні гісторыі ўстановы адукацыі.

Адначасова з папяровым варыянтам летапісу, прадстаўляеца яго электронная версія, якая цалкам дублюе папяровы варыяント.

2.1.7. Асноўныя крытэрыі ацэнкі конкурсных матэрыялаў:

адпаведнасць патрабаванням адносна структуры летапісу;

аналітычны падыход;

змястоўнасць матэрыялу;

храналагічная паслядоўнасць;

культурна-асветніцкая і папулярызацыйная дзейнасць;
творчы падыход у афармленні;
культура мовы.

2.1.8. Матэрыялы, пратаколы пасяджэння журы з указаннем колькаснага аналізу ўдзельнікаў раённых этапаў конкурсу дасылаюцца да 17 верасня 2024 года:

электронны варыянт на e-mail: kraeved_department@mail.ru (з паметкай “Праз мінулае ў сучаснасць” ў тэме пісьма);

бумажны варыянт матэрыялаў на адрес: 230023, г. Гродна, завулак Тэлеграфны, 2 (ДУА “Гродзенскі абласны цэнтр тузызму і краязнаўства”).

Тэлефон для даведак: 8 0152 620 602.

2.2. Абласны этап рэспубліканскага конкурсу «На старонках Дзённіка вандроўніка» (далей – конкурс) праводзіцца з лютага па лістапад 2024 года.

2.3.1. Асноўныя мэта і задачы конкурсу

Конкурс праводзіцца з мэтай фарміравання патрыятызму ў навучэнцаў праз іх далучэнне да актыўнай турысцка-экскурсійнай дзейнасці.

Асноўнымі задачамі конкурсу з’яўляюцца:

пашырэнне ведаў навучэнцаў аб гісторычнай, культурнай і прыроднай спадчыне роднага краю;

развіццё пазнавальнай дзейнасці навучэнцаў і іх творчых здольнасцей;

удасканаленне сістэмы турысцка-экскурсійнай работы ва ўстановах адукацыі, развіццё адукацыйнага турызму.

2.3.2. Парадак правядзення конкурсу

У конкурсе прымаюць удзел навучэнцы агульной сярэдняй адукацыі ў дзвюх катэгорыях: 1-4 класы, 5-11 класы.

Навучэнцы індывидуальна (у суправаджэнні законных прадстаўнікоў непаўнолетняга) або ў складзе экскурсійных груп удзельнічаюць у экскурсіях/паходах, запаўняюць Дзённік вандроўніка (далей – Дзённік), у якім фіксуюць наведаныя аб'екты гісторыка-культурнай і прыроднай спадчыны нашай краіны.

Дзённік запаўняецца ў адпаведнасці з рэкамендацыямі, якія размешчаны на сایце Цэнтра (<https://centrture.edu-grodno.gov.by/краеведение/образовательный-туризм/дневник-путешественника>).

2.2.3. Конкурсная работа складаецца з Дзённіка і творчай работы «З алоўкам у вандроўку».

Пры ацэнцы Дзённіка ўлічваецца наяўнасць наступных паказчыкаў:

колькасць экскурсій/паходаў, у якіх прынялі ўдзел навучэнцы (ад 2 да 5, у залежнасці ад узросту);

паўната запаўнення табліц (па экспурсіях/паходах, якія здзейснілі навучэнцы);

выкананыя заданні (для навучэнцаў II і III ступеняў адукцыі, якія размешчаны ў канцы Дзённіка);

адзнакі (абавязкова) аб наведванні экспурсійных аб'ектаў;

QR-коды – спасылкі на фотаздымкі (фотаздымкі павінны быць зроблены на фоне аб'ектаў маршруту і мець подпіс: дата, назва аб'ектаў, месца знаходжання);

запіс, які зроблены падчас ці пасля экспурсіі/паходу (разварот Дзённіка «Для заметок/Мои впечатления»).

Таксама будзе ацэньвацца афармленне, акуратнасць запаўнення Дзённіка, культура мовы.

Творчая работа «З алоўкам у вандроўку» (далей – творчая работа) – гэта матэрыял інфармацыйна-публіцыстычнага жанру ў выглядзе нататкі адной з экспурсіі/паходу: аповед аб падзеях, уражаннях, назіраннях, сустрэчах з цікавымі людзьмі. Матэрыял павінен змяшчаць: завязку (пачатак падзеі), развіццё дзеянняў (апісанне канкрэтных дзеянняў, якія адбыліся падчас экспурсіі/паходу), кульмінацыю (найбольш цікавы, яркі момант у экспурсіі/паходзе), развязку (уражанні, якія засталіся пасля экспурсіі/паходу).

На конкурс падаецца творчая работа напісаная ад рукі ўдзельнікам конкурсу.

Асноўныя крытэрыі ацэнкі конкурсных матэрыялаў:

адпаведнасць патрабаванням да конкурснага матэрыялу;

змястоўнасць (паўната раскрыцця, арыгінальнасць задумы);

аўтарскае прадстаўленне работы (самастойныя і аргументаваныя меркаванні, адпаведнасць зместу ўзросту аўтара);

адпаведнасць жанру (нататкі);

культура мовы.

Вынікі конкурсу падводзяцца па суме балаў ацэнкі Дзённіка і творчай работы.

2.2.4. Матэрыялы, пратаколы пасяджэння журы з указаннем колькаснага аналізу ўдзельнікаў раённых этапаў конкурсу дасылаюцца да 4 лістапада 2024 года:

электронны варыянт на e-mail: kraeved_department@mail.ru (з паметкай “Дзённік вандроўніка” ў тэме пісьма);

бумажны варыянт матэрыялаў на адрес: 230023, г. Гродна, завулак Тэлеграфны, 2 (ДУА “Гродзенскі абласны цэнтр турызму і краязнаўства”).

Тэлефон для даведак: 8 0152 620 602.

3. Конкурсныя работы павінны абавязкова мець тытульную старонку з пазначэннем поўнай назвы ўстановы адукцыі (без скрачэння), раёна, вобласці, назвы конкурсу і тэмы працы, інфармацыі аб аўтару работы

(прозвішча, імя, імя па бацьку, клас/аб'яднанне па інтэрэсах/група навучання) і аб кіраўніку/кіраўніках (прозвішча, імя, імя па бацьку (без скарачэння), пасада), а таксама нумары контактных тэлефонаў. Да матэрыялу, напісанага на рускай мове, неабходна ўключачы тытульную старонку на беларускай мове.

4. Аўтары, удзельнікі мерапрыемстваў, даюць згоду арганізаторам адпаведных этапаў правядзення мерапрыемстваў на публікацыю сваіх работ у друкаваных і (ці) электронных выданнях, публічную дэманстрацыю на сайтах арганізатораў, некамерцыйнае выкарыстанне матэрыялаў з мэтай папулярызацыі Акцыі (з захаваннем аўтарскіх правоў), а таксама згоду на праўку і скарачэнні (пры неабходнасці) тэкставых матэрыялаў з захаваннем аўтарскай пазіцыі.

5. Падвядзенне вынікаў мерапрыемстваў Акцыі

Пераможцы і прызёры мерапрыемстваў Акцыі вызначаюцца ў кожнай намінацыі і ўзроставай катэгорыі згодна з парадкам правядзення адпаведнага мерапрыемства.

Пры падвядзенні вынікаў мерапрыемстваў Акцыі пры роўнай колькасці балаў на падставе рашэння журы можа ўсталёўвацца адпаведная колькасць прызовых месцаў (першае, другое, трэцяе).

Пераможцы і прызёры абласнога этапу мерапрыемстваў Акцыі ўзнагароджаюцца дыпломамі I, II, III ступені дзяржаўнай установы адукцыі “Гродзенскі абласны цэнтр турызму і краязнаўства”.

6. Фінансаванне мерапрыемстваў Акцыі ажыццяўляецца:

Ва ўстаноўленым парадку за кошт сродкаў мясцовага бюджету, якія выдзяляюцца на цэнтралізаваныя мерапрыемствы ў галіне адукцыі, і іншых крыніц, не забароненых заканадаўствам.